

Nghị quyết số.../2024/QH15

DỰ THẢO
Ngày 18.10.2024

NGHỊ QUYẾT

Thí điểm xử lý vật chứng, tài sản trong quá trình điều tra, truy tố, xét xử một số vụ việc, vụ án hình sự

QUỐC HỘI

Căn cứ Hiến pháp nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam;

Căn cứ Luật Tổ chức Quốc hội số 57/2014/QH13 đã được sửa đổi, bổ sung một số điều theo Luật số 65/2020/QH14;

Căn cứ Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật số 80/2015/QH13 đã được sửa đổi, bổ sung một số điều theo Luật số 63/2020/QH14;

QUYẾT NGHỊ:

Điều 1. Phạm vi điều chỉnh, đối tượng áp dụng

1. Nghị quyết này quy định việc thí điểm xử lý vật chứng, tài sản bị thu giữ, tạm giữ, kê biên, phong tỏa trong quá trình giải quyết nguồn tin về tội phạm, khởi tố, điều tra, truy tố, xét xử một số vụ việc, vụ án hình sự thuộc diện Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực theo dõi, chỉ đạo.

Vật chứng, tài sản thuộc trường hợp xử lý theo quy định tại khoản 3 Điều 106 Bộ luật Tố tụng hình sự thì không thuộc phạm vi điều chỉnh của Nghị quyết này.

2. Nghị quyết này áp dụng đối với các đối tượng sau:

a) Cơ quan tiến hành tố tụng, người tiến hành tố tụng theo quy định của Bộ luật Tố tụng hình sự;

b) Người tham gia tố tụng theo quy định của Bộ luật Tố tụng hình sự;

c) Các cơ quan, tổ chức, cá nhân khác có liên quan.

Điều 2. Nguyên tắc thực hiện

1. Tôn trọng, bảo vệ và bảo đảm quyền con người, quyền công dân; bảo đảm các nguyên tắc cơ bản của pháp luật hình sự, dân sự, tố tụng hình sự, tố tụng dân sự, thi hành án dân sự.

2. Đáp ứng yêu cầu thực tiễn, xử lý kịp thời, hiệu quả vật chứng, tài sản nhưng không làm ảnh hưởng đến việc chứng minh, giải quyết vụ việc, vụ án; sớm khắc phục hậu quả thiệt hại, đưa tài sản vào khai thác, sử dụng, nhằm khơi thông nguồn lực phát triển, tránh thất thoát, lãng phí; bảo đảm lợi ích của Nhà

nước, quyền và lợi ích hợp pháp của tổ chức, cá nhân; phù hợp với các điều ước quốc tế mà Việt Nam là thành viên.

3. Bảo đảm kiểm soát quyền lực của các cơ quan tiến hành tố tụng, sự giám sát của cơ quan, tổ chức có thẩm quyền đối với hoạt động tố tụng theo quy định của pháp luật; bảo đảm trách nhiệm thực hành quyền công tố, kiểm sát việc tuân theo pháp luật của Viện kiểm sát trong quá trình xử lý vật chứng, tài sản; xử lý nghiêm hành vi vi phạm, lạm dụng, tham nhũng, tiêu cực xảy ra trong việc áp dụng biện pháp xử lý vật chứng, tài sản.

4. Bảo đảm quyền khiếu nại, tố cáo, quyền được Nhà nước bồi thường thiệt hại theo quy định của pháp luật tố tụng hình sự, Luật Trách nhiệm bồi thường của Nhà nước và pháp luật khác có liên quan.

Điều 3. Các biện pháp xử lý vật chứng, tài sản

Trong quá trình giải quyết nguồn tin về tội phạm, khởi tố, điều tra, truy tố, xét xử vụ việc, vụ án hình sự quy định tại khoản 1 Điều 1 Nghị quyết này, Cơ quan điều tra, Viện kiểm sát, Tòa án đang thụ lý, giải quyết vụ việc, vụ án có thể xem xét, quyết định áp dụng ngay các biện pháp sau đây:

1. Trả lại tiền cho bị hại hoặc gửi tiền vào ngân hàng để chờ xử lý:

a) Trường hợp vật chứng, tài sản là tiền đã thu giữ, tạm giữ, phong tỏa mà cơ quan tiến hành tố tụng xác định rõ chủ sở hữu, bị hại, số tiền bị thiệt hại, đồng thời có đề nghị của bị hại hoặc người đại diện của họ và đề nghị của bị can, bị cáo hoặc người khác là chủ sở hữu của vật chứng, tài sản thì cơ quan tiến hành tố tụng ra quyết định trả lại tiền cho bị hại theo thứ tự, tỷ lệ được pháp luật thi hành án dân sự quy định.

Quyết định trả lại tiền cho bị hại được gửi cho tổ chức tín dụng hoặc Kho bạc nhà nước đang quản lý tài khoản tạm giữ hoặc đang thi hành lệnh phong tỏa tài khoản để thực hiện.

b) Đối với số tiền đã thu giữ, tạm giữ không thuộc trường hợp xử lý theo quy định tại điểm a khoản này, nếu có đề nghị của chủ sở hữu thì cơ quan tiến hành tố tụng quyết định gửi tiền vào tài khoản của cơ quan tiến hành tố tụng mở tại ngân hàng thương mại trong nước do Nhà nước nắm giữ trên 50% vốn điều lệ để chờ xử lý.

Trường hợp tiền trong tài khoản bị phong tỏa thì cơ quan tiến hành tố tụng quyết định cho chủ sở hữu tài khoản đó được chuyển đổi thành tài khoản tiền gửi tiết kiệm có thời hạn và ra quyết định phong tỏa tài khoản tiền gửi tiết kiệm để chờ xử lý.

2. Nộp tiền bảo đảm để hủy bỏ việc thu giữ, tạm giữ, kê biên, phong tỏa:

a) Vật chứng, tài sản là bất động sản, tài sản gắn liền với đất, giấy tờ có giá, chứng khoán hoặc trang thiết bị, phương tiện, vật tư trong sản xuất, kinh doanh, dịch vụ đã thu giữ, tạm giữ, kê biên, phong tỏa mà thuộc quyền sở hữu, quản lý hợp pháp của người bị buộc tội hoặc tổ chức, cá nhân khác có liên quan, nếu họ có văn bản đề nghị nộp tiền bảo đảm để nhận lại tài sản khai thác, sử dụng thì cơ quan tiến hành tố tụng trung cầu giám định, yêu cầu định giá theo quy định của pháp luật đối với vật chứng, tài sản và xem xét, ra quyết định cho người bị buộc tội hoặc tổ chức, cá nhân được nộp tiền bảo đảm thì hành bản án, quyết định của Tòa án để hủy bỏ việc thu giữ, tạm giữ, kê biên, phong tỏa đối với các vật chứng, tài sản đó. Số tiền nộp bảo đảm không thấp hơn giá của vật chứng, tài sản theo kết luận định giá tài sản.

b) Tiền bảo đảm được nộp vào tài khoản của cơ quan tiến hành tố tụng mở tại ngân hàng thương mại trong nước do Nhà nước nắm giữ trên 50% vốn điều lệ để xử lý theo quy định tại khoản 1 Điều này.

c) Sau khi người bị buộc tội hoặc tổ chức, cá nhân quy định tại điểm a khoản này nộp tiền, cơ quan tiến hành tố tụng quyết định hủy bỏ các biện pháp thu giữ, tạm giữ, kê biên, phong tỏa đã áp dụng. Người bị buộc tội, tổ chức, cá nhân có trách nhiệm bảo quản vật chứng, tài sản trong quá trình khai thác, quản lý, sử dụng.

3. Cho phép mua bán, chuyển nhượng vật chứng, tài sản và xử lý tiền thu được từ việc mua bán, chuyển nhượng:

a) Vật chứng, tài sản là bất động sản, tài sản gắn liền với đất, giấy tờ có giá, chứng khoán hoặc trang thiết bị, phương tiện, vật tư trong sản xuất, kinh doanh, dịch vụ đã thu giữ, tạm giữ, kê biên, phong tỏa mà thuộc quyền sở hữu, quản lý hợp pháp của người bị buộc tội hoặc tổ chức, cá nhân khác có liên quan và không có tranh chấp, được phép mua bán, chuyển nhượng theo quy định của pháp luật, nếu họ có văn bản đề nghị cho phép mua bán, chuyển nhượng thì cơ quan tiến hành tố tụng trung cầu giám định, yêu cầu định giá đối với vật chứng, tài sản và xem xét, ra quyết định cho mua bán, chuyển nhượng vật chứng, tài sản đó thông qua hình thức đấu giá công khai theo quy định của pháp luật, trừ trường hợp các đồng sở hữu mua lại vật chứng, tài sản.

b) Tổ chức, cá nhân nhận chuyển nhượng vật chứng, tài sản phải chuyển toàn bộ số tiền thu được từ việc mua bán, chuyển nhượng vào tài khoản của cơ quan tiến hành tố tụng mở tại ngân hàng thương mại trong nước do Nhà nước nắm giữ trên 50% vốn điều lệ để xử lý theo quy định tại khoản 1 Điều này.

Sau khi tổ chức, cá nhân là bên nhận chuyển nhượng vật chứng, tài sản chuyển tiền thì cơ quan tiến hành tố tụng quyết định hủy các biện pháp thu giữ, tạm giữ, kê biên, phong tỏa đã áp dụng.

4. Giao vật chứng, tài sản cho chủ sở hữu, người quản lý hợp pháp để quản lý, khai thác, sử dụng:

a) Vật chứng, tài sản là bất động sản, tài sản gắn liền với đất hoặc trang thiết bị, phương tiện, vật tư trong sản xuất, kinh doanh, dịch vụ đã thu giữ, tạm giữ, kê biên, khi có văn bản đề nghị của chủ sở hữu hoặc người quản lý hợp pháp vật chứng, tài sản thì cơ quan tiến hành tố tụng trưng cầu giám định, yêu cầu định giá theo quy định của pháp luật và xem xét, quyết định giao vật chứng, tài sản đó cho chủ sở hữu, người quản lý hợp pháp hoặc người khác quản lý, khai thác, sử dụng theo đề nghị của chủ sở hữu, người quản lý hợp pháp hoặc theo chỉ định của cơ quan tiến hành tố tụng khi có sự đồng ý của chủ sở hữu hoặc người quản lý hợp pháp.

b) Tổ chức, cá nhân được giao quản lý, khai thác, sử dụng có trách nhiệm bảo quản vật chứng, tài sản, không được mua bán, chuyển nhượng, cầm cố, thế chấp vật chứng, tài sản đó.

5. Tạm ngừng giao dịch, tạm dừng việc đăng ký, chuyển quyền sở hữu, quyền sử dụng tài sản:

a) Khi có căn cứ cho rằng cần phải ngăn chặn việc người bị buộc tội hoặc cá nhân, tổ chức khác có hành vi chuyển quyền sở hữu, quyền sử dụng, tẩu tán, hủy hoại tài sản liên quan đến vụ việc, vụ án thì cơ quan tiến hành tố tụng có thể áp dụng biện pháp tạm ngừng giao dịch, tạm dừng việc đăng ký, chuyển quyền sở hữu, quyền sử dụng đối với tài sản đó.

Trường hợp tài sản có thể chia tách được thì chỉ tạm ngừng giao dịch, tạm dừng việc đăng ký, chuyển quyền sở hữu, quyền sử dụng đối với phần tài sản có giá trị tương ứng với mức có thể bị phạt tiền, bị tịch thu tài sản hoặc bồi thường thiệt hại.

b) Trong thời hạn không quá 02 tháng, kể từ ngày ra quyết định áp dụng biện pháp tạm ngừng giao dịch, tạm dừng việc đăng ký, chuyển quyền sở hữu, quyền sử dụng đối với tài sản, cơ quan tiến hành tố tụng có trách nhiệm kiểm tra, xác minh và xử lý như sau:

Nếu có đủ căn cứ, điều kiện thì ra ngay quyết định áp dụng biện pháp thu giữ, tạm giữ, kê biên, phong tỏa đối với tài sản theo quy định của Bộ luật Tố tụng hình sự. Sau khi áp dụng các biện pháp thu giữ, tạm giữ, kê biên, phong

tòa, các tài sản được xem xét, xử lý nếu có đủ điều kiện theo quy định tại các khoản 1, 2, 3 và 4 Điều này.

Nếu không đủ căn cứ, điều kiện thì phải ra ngay quyết định hủy bỏ biện pháp tạm ngừng giao dịch, tạm dừng việc đăng ký, chuyển quyền sở hữu, quyền sử dụng đối với tài sản.

6. Lợi tức trong việc xử lý vật chứng, tài sản theo Nghị quyết này (nếu có) được dùng để bảo đảm thực hiện các nghĩa vụ thi hành bản án, quyết định của Tòa án, phần còn lại được giải quyết theo quy định của pháp luật dân sự.

7. Thẩm quyền và trình tự, thủ tục quyết định việc áp dụng, hủy bỏ các biện pháp xử lý vật chứng, tài sản:

a) Việc áp dụng biện pháp xử lý vật chứng, tài sản quy định tại các khoản 1, 2, 3, 4 và 5 Điều này do Thủ trưởng, Phó Thủ trưởng Cơ quan điều tra quyết định trong quá trình giải quyết nguồn tin về tội phạm, khởi tố, điều tra; do Viện trưởng, Phó Viện trưởng Viện kiểm sát quyết định trong quá trình truy tố; do Chánh án, Phó Chánh án Tòa án quyết định trong quá trình chuẩn bị xét xử; do Hội đồng xét xử quyết định nếu đã có quyết định đưa vụ án ra xét xử.

b) Các biện pháp xử lý vật chứng, tài sản được áp dụng trong suốt quá trình giải quyết nguồn tin về tội phạm, khởi tố, điều tra, truy tố, xét xử và phải có sự thống nhất của các cơ quan tiến hành tố tụng trước khi ra quyết định.

Việc áp dụng biện pháp xử lý vật chứng, tài sản phải được ghi rõ trong kết luận điều tra, cáo trạng và bản án, quyết định của Tòa án.

c) Trường hợp xét thấy không còn đủ căn cứ, điều kiện áp dụng, không còn cần thiết hoặc có thể thay bằng biện pháp xử lý khác quy định tại Điều này thì người có thẩm quyền đã ra quyết định áp dụng quy định tại điểm a khoản này phải ra ngay quyết định hủy bỏ quyết định áp dụng biện pháp xử lý vật chứng, tài sản, trừ quyết định xử lý quy định tại điểm a khoản 1 Điều này.

d) Quyết định áp dụng, hủy bỏ biện pháp xử lý vật chứng, tài sản được giao cho người bị buộc tội; gửi cho ngân hàng, cơ quan thi hành án dân sự, cơ quan, tổ chức, cá nhân khác có liên quan. Quyết định áp dụng, hủy bỏ biện pháp xử lý vật chứng, tài sản của Cơ quan điều tra, Tòa án được gửi cho Viện kiểm sát để kiểm sát.

đ) Khi cần thiết, trong quá trình giải quyết nguồn tin về tội phạm, khởi tố, điều tra, truy tố, Viện kiểm sát đề ra yêu cầu kiểm tra, xác minh, yêu cầu điều tra đối với Cơ quan điều tra hoặc trực tiếp tiến hành một số hoạt động kiểm tra, xác minh, điều tra trong việc xem xét, quyết định áp dụng biện pháp xử lý vật chứng, tài sản.

Trường hợp thấy việc áp dụng biện pháp xử lý vật chứng, tài sản của Cơ quan điều tra, Tòa án có căn cứ hủy bỏ theo quy định tại điểm c khoản này mà Cơ quan điều tra, Tòa án không hủy bỏ thì Viện kiểm sát hủy bỏ quyết định áp dụng biện pháp xử lý vật chứng, tài sản của Cơ quan điều tra; kiến nghị, kháng nghị quyết định áp dụng biện pháp xử lý vật chứng, tài sản của Tòa án theo quy định của pháp luật tố tụng hình sự.

8. Trường hợp phát sinh tranh chấp về quyền sở hữu đối với vật chứng, tài sản đã áp dụng biện pháp xử lý được giải quyết theo quy định của pháp luật về tố tụng dân sự. Việc khiếu nại, giải quyết khiếu nại về hành vi, quyết định tố tụng, việc tố cáo, giải quyết tố cáo về hành vi trái pháp luật phát sinh liên quan đến xử lý vật chứng, tài sản được thực hiện theo quy định của Bộ luật Tố tụng hình sự. Trường hợp gây thiệt hại do áp dụng biện pháp xử lý vật chứng, tài sản thì giải quyết theo quy định của Luật Trách nhiệm bồi thường của Nhà nước và pháp luật khác có liên quan.

9. Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân tối cao chủ trì, phối hợp với Chánh án Tòa án nhân dân tối cao, Bộ trưởng Bộ Công an, Bộ trưởng Bộ Quốc phòng và Bộ trưởng, Thủ trưởng cơ quan ngang bộ có liên quan quy định chi tiết về nội dung, điều kiện áp dụng cụ thể, thẩm quyền, thời hạn, trình tự, thủ tục áp dụng, thay đổi, hủy bỏ và trách nhiệm của các cơ quan, tổ chức, cá nhân trong thực hiện các biện pháp xử lý vật chứng, tài sản quy định tại Điều này.

Điều 4. Hiệu lực thi hành

1. Nghị quyết này có hiệu lực thi hành từ ngày 01 tháng 01 năm 2025 và được thực hiện không quá 03 năm.

2. Nghị quyết này không áp dụng đối với vụ việc, vụ án hình sự đã có quyết định xử lý hoặc bản án, quyết định hình sự của Tòa án có hiệu lực pháp luật trước ngày Nghị quyết này có hiệu lực thi hành.

3. Thời điểm Nghị quyết này hết hiệu lực thi hành mà biện pháp xử lý vật chứng, tài sản đã áp dụng theo Nghị quyết này chưa kết thúc thì được tiếp tục thực hiện cho đến khi có quyết định hủy bỏ của cơ quan tiến hành tố tụng hoặc có bản án, quyết định của Tòa án có hiệu lực pháp luật.

Điều 5. Tổ chức thực hiện

1. Chính phủ, Bộ Công an, Bộ Quốc phòng, Viện kiểm sát nhân dân tối cao, Tòa án nhân dân tối cao và các cơ quan, tổ chức có liên quan trong phạm vi nhiệm vụ, quyền hạn của mình, có trách nhiệm tổ chức thi hành Nghị quyết này.

2. Viện kiểm sát nhân dân tối cao báo cáo kết quả thực hiện Nghị quyết trong báo cáo công tác hằng năm, báo cáo kết quả tổng kết khi kết thúc việc thực hiện Nghị quyết trước Quốc hội.

3. Ủy ban Thường vụ Quốc hội, Hội đồng Dân tộc, các Ủy ban của Quốc hội, Đoàn đại biểu Quốc hội, đại biểu Quốc hội, Hội đồng nhân dân các cấp, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các tổ chức thành viên của Mặt trận, trong phạm vi nhiệm vụ, quyền hạn của mình, giám sát việc thực hiện Nghị quyết này.

Nghị quyết này được Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam khóa XV, kỳ họp thứ 8 thông qua ngày ... tháng 10 năm 2024.

CHỦ TỊCH QUỐC HỘI

Trần Thanh Mẫn